2014

Selected 10 Bilingual Poems: luck of the draw; widowed; the old woman; love and breath; Edeilweiss áo dài; colonization of the Vagina; the dark space under the bed; my first April thirtieth; reversed sub-thoughts; seeing Gram

Trangđài Glassey-Trầnguyễn

Founder & Director, Vietnamese Diaspora Projects, vietamproj@gmail.com

Follow this and additional works at: <https://docs.lib.purdue.edu/jsaaea>

Recommended Citation

Glassey-Trầnguyễn, Trangđài (2014) "Selected 10 Bilingual Poems: luck of the draw; widowed; the old woman; love and breath; Edeilweiss áo dài; colonization of the Vagina; the dark space under the bed; my first April thirtieth; reversed sub-thoughts; seeing Gram," *Journal of Southeast Asian American Education and Advancement*. Vol. 9 : Iss. 1, Article 5.

DOI: 10.7771/2153-8999.1080

Available at: <https://docs.lib.purdue.edu/jsaaea/vol9/iss1/5>

This document has been made available through Purdue e-Pubs, a service of the Purdue University Libraries. Please contact epubs@purdue.edu for additional information.

This is an Open Access journal. This means that it uses a funding model that does not charge readers or their institutions for access. Readers may freely read, download, copy, distribute, print, search, or link to the full texts of articles. This journal is covered under the [CC BY-NC-ND license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/).

Selected Bilingual Poems

by

Trangđài Glassey-Tr?nguy?n

Founder & Director, Vietnamese Diaspora Projects

luck of the draw

a, b, c, d, e, f, g, h, and i were from the same town
they had everything in common (sort of)
except their tickets in the drawing
for changing their pledge of allegiance
- Please hold onto your numbers closely!

a got 'auto-admission'
on the count of association
having worked for the ally
entering with benefits
no question asked

b got 'bloodline connection'
on the count of family reunion
the priority of nuclear family
coming with filial ties in tact, or faked

c got 'cooperation'
on the count of imported labor
productive but cheap workers
18-35 in age, no family, no pregnancy, no life, no right, no breaks
all in the name of socialist brotherhood

d got 'dissidents'
on the count of asylum seekers
political dissidents, the deserving candidates
for a democracy, liberal, or confederate,
why such emphasis on the political dissent?

Readers are free to copy, display, and distribute this article, as long as the work is attributed to the author(s) and the **Journal of Southeast Asian American Education & Advancement**, it is distributed for non-commercial purposes only, and no alteration or transformation is made in the work. More details of this Creative Commons license are available at <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>. All other uses must be approved by the author(s) or JSAAEA.

Journal of Southeast Asian American Education & Advancement, Vol. 9 (2014)

as if one won't die of dissent in the other arenas of
economy, art, gender, thought, and culture
persecution is persecution, why is only one privileged?

f got 'foreign brides'
on the count of brokeraged marriage
lined up, handpicked, transacted, like animals
a bride purchased is a bride found and fucked
and a foreign bride has no right, no voice, no dignity, no luck
she will bear her fate until pushed into suicide

g got 'girls'
on the count of the sex trade, the red light districts
"all the pretty girls in town have gone abroad"
leaving boyfriends, husbands, parents, lovers
in the dark
while they have sex with the new darkness they found themselves in
away from home

h got 'hope-at-home'
on the count of waiting, hoping, bribing, getting stuck
seeking a way out, stuck with a hope
at home, but absent,
they lurk around like empty bottles fluttering in the sand storm

i got 'immigration slashed'
on the count of national security, border protection, ethnic purity, economic stability,
and ten thousand other -ity's
they crossed desserts, they crammed in car trunks, they dragged the forest depths
they left alive, returned dead
or forever missing en route
raped, robbed, and risked
at the hand of nation building, at the blow of trafficking snakeheads

the luck of the draw, there's no logic,
set yourself well before the transfer stopped,
ye Third Worlders pushing to migrate,
for the rest of you, the end is up
no more drawings
till you reincarnate
[or maybe after that]

xổ số

a, b, c, d, e, f, g, h, và i là người cùng quê
họ giống nhau ở mọi điểm (hầu như vậy)
ngoại trừ cái vé trong đợt xổ số
đề đổi lòng trung thành đối với một quốc gia
- Xin vui lòng giữ chặt vé số của quý vị!

a được ‘an-nhiên-nhập’
nhờ quan hệ
đã từng làm việc cho đồng minh
định cư với công ích xã hội
không một câu tra hỏi

b được ‘bà con thân thích’
nhờ gia đình đoàn tụ
ưu tiên gia đình hai thế hệ
định cư với quan hệ gia đình thật chặt, hay giả mặt

c được ‘cộng tác’
nhờ xuất khẩu lao động
nhân công khỏe và rẻ
18 đến 35 tuổi, không gia đình, cấm thai nghén, không sống, không quyền, không nghi
tất cả nhân danh tình hữu nghị chủ nghĩa xã hội

d được ‘diện đặc biệt’
nhờ ty nạn chính trị
những nhân vật bất đồng chính kiến, những nhân tuyển thích hợp
cho một nền dân chủ, tự do, hay liên hiệp
tại sao lại chỉ chú trọng đến ty nạn chính trị?
như thể người ta không chế vì bất đồng trong những lãnh vực khác
như kinh tế, nghệ thuật, giới tính, tư duy, và văn hóa
bị đàn áp là bị đàn áp, tại sao chỉ một nhóm được đãi ngộ?

f được ‘phong vợ ngoại’
nhờ thị trường buôn bán cô dâu
xếp hàng, lựa chọn, đổi chác, như con vật
một cô dâu đã mua là một cô dâu thuộc chủ quyền để nhảy đực
và một cô vợ ngoại thì không quyền, không tiếng nói, không nhân phẩm, không may mắn
cô sẽ mang cái kiếp này cho đến khi bị xô đi tự tử

g được ‘gái gọi’
nhờ đường dây buôn dâm, khu nhà chứa
“những đứa con gái đẹp trong xã đã xuất ngoại”
để lại bạn trai, chồng, cha mẹ, tình nhân
trong đêm đen

khi họ phải giao cầu với đêm đen mới mà họ vừa kẹt vào
đang ở xa nhà

h được ‘hy vọng tại chỗ’
nhờ chờ đợi, mong mỏi, hồi lộ, tiếp tục kẹt
tìm một lối ra, lọt trong vô vọng
người ở nhà, hồn nơi khác,
họ lênh khênh như những cái chai rỗng phát phơ trong bão cát

i được ‘im và chết’
nhờ an ninh quốc gia, bảo vệ biên giới, tinh khiết sắc tộc, ổn định kinh tế
và hàng chục vạn những lý do khác
họ vượt sa mạc, họ nhét vào cốp xe, họ lê lét qua rừng rậm
họ đi khi sống, về đã chết
hay vĩnh viễn mất tích dọc đường
bị hãm hiếp, bị cướp bóc, bị nguy kịch
trong tay của giới xây dựng quốc gia, trong lòng của bọn buôn người đầu rấn

vận may của cuộc xô số, không có lý luận,
hãy tìm chỗ tốt cho mình trước khi việc giao chuyển bị dừng,
hồi những con dân của Thế Giới Thứ Ba đang xô nhau để xuất ngoại,
đối với những người còn lại, cơ hội đã không còn
hết xô số
cho tới khi quý vị đầu thai
[hay có thể sau đó]

widowed

let's call her 'Kay'
or 'Fay' or 'Yay' or 'Nay'
or anything else you want
these names so foreign in her mother's tongue
no one she knew would recognize them
so her story is safe

eighteen years old
the full-moon age
the best time of her life
an arranged marriage
a happy one
how she adored her husband!
he's wise, witty, and warm
she didn't ask for more
who would've asked for more?

the day after the wedding
he was back to his first wife,
the battle,
she held her tears, swallowed her desires,
and fulfilled daughter-in-law duties
he'd be back in time
during his breaks
was her hope

and she stayed in
she vowed to keep to herself
to sever ties with the world
she waited in solitude
for his brief breaks
that might be canceled
should there be a different order

a teacher's daughter
she adhered to the rules of her class
a married woman
she never spent the night outside her in-laws' watch
she was virtuous, modest, and tactful
she wanted to be his best wife

against her mind
her heart led her out
one day, to look for him

she went to the base against all odds
only to find out that he had left, unauthorized,
clinging on the back of the military garbage truck
heading home to her
the speaker called out for him in vain
she had come in vain

she rushed home
while he rushed back to base
they were on two different vehicles
crossing paths somewhere in the city aching with bombs and raids
burning to see each other
only to be tricked by their fate

in time, the war died
they lived under persecution
and escaped to another land
where he contracted cancer
and left her
officially widowed

before she was married
the war, the sickness, the fragility and absurdity of this world
had already widowed her
like murdering a bud
before it can blossom

she asked: why does it have to be this hard?

quả phụ

hãy gọi bà là ‘Kay’
là ‘Fay’ là ‘Yay’ hay ‘Nay’
hay bất cứ tên gì khác
những cái tên quá xa lạ trong tiếng mẹ đẻ của bà
không ai trong số người quen sẽ biết đó là bà
nên chuyện của bà sẽ được giữ kín

mười tám tuổi
trắng tròn lẳn
tuổi đẹp nhất đời
hôn nhân xếp đặt
một hôn nhân hạnh phúc
ôi, bà tôn sùng chồng mình quá!
ông khôn khéo, khôi hài, và âm áp
bà không đòi hỏi gì hơn
ai còn muốn gì hơn?

ngày sau đám cưới
ông trở về với vợ chính,
chiến trường,
bà cất lệ, nuốt khát khao,
và chu toàn trách nhiệm nàng dâu
rồi ông sẽ về thăm
trong ngày nghỉ
bà mong thế

và bà khóa mình
bà thê chỉ ở trong phòng
và cắt đứt quan hệ với đời
bà chờ trong cô tịch
cho những ngày nghỉ ngắn ngủn của ông
dù chúng có thể bị hủy bỏ
nếu có lệnh trên

con nhà giáo
bà tuân thủ những nghiêm lệ của giai cấp mình
một người phụ nữ xuất giá
bà chưa bao giờ ra ngoài vào ban đêm mà không có cha mẹ chồng quản giám
bà tiết độ, chừng mực, và khéo léo
bà muốn là người vợ tốt nhất của ông

đi ngược với suy nghĩ của mình
trái tim dặt bà đi
một ngày nọ, để tìm ông

bà đến đồn bằng mọi cách
mới vỡ lẽ rằng ông đã rời trại, ngược quân lệnh
đu theo xe rác của quân đội
về nhà tìm bà
loa phóng thanh gọi ông một cách vô công
bà đã đến một cách vô ích

bà hỏi hỏi trở về
khi ông hỏi hỏi trở lại đồn
họ ở trên hai chiếc xe khác nhau
đã chạm mặt ngược chiều nhau ở một nơi nào đó trong thành phố oằn rên trong bom đạn
nóng lòng muốn thấy mặt nhau
chỉ bị số phận đánh lừa

với thời gian, chiến tranh tử trận
họ sống trong bất bớ
và vượt biển đến nước khác
rồi ông bị ung thư
và bỏ bà lại
chính thức quả phụ

trước khi bà lấy chồng
chiến tranh, bệnh tật, cái mong manh và rồ dại của thế giới này
đã biến bà thành quả phụ
như giết chết một nụ hoa
trước khi nó kịp nở

bà hỏi: sao phải khổ đến thế này?

the old woman

i don't know her
she must've come from anywhere
she didn't have a face, a name, a home, or a family
her face had faded with time
her name was murdered in the Offensive
her home was seized for the expansion of the roads
her family was scattered with the arsenal blows

she keeps coming to me
this old woman
i don't know her
she rarely spoke
she stared into the sky and scape in front of her
through the hollowness of her head
the eyeless eyes sparked the angst of silenced deaths
and the faceless face radiated sorrows the world yet to name

she keeps talking to me
in this soliloquy that has no words
this old woman
do i know her?
why do i care about her so much?

this old woman.
{my shrouded past}
i must've known her somewhere
except i don't know
where is where
and nowhere is everywhere
we have both been flown out, up, and about,
we no longer know
who or where we are
she, this old woman i didn't know,
keeps coming to me
in the subtexts of my sleep
and the pretexts of my wake
her appearance asks me to ask:
where did i come from?
before i fell back to sleep
dreaming of her face, her name, her home, her folks
and i embraced her
with my kiss
from across the universe
that is still ashy

bà lão

tôi không quen bà
chắc bà đến từ một nơi nào đó
bà không có mặt, không tên, không nhà, không thân thích
mặt bà đã bạc phéch thời gian
tên bà đã bị thăm sát trong mùa Tết Khi
nhà bà đã bị tịch thu cho cuộc mở đường hùng vĩ
gia đình bà đã nổ tung theo khói lửa binh đao

bà cứ đến tìm tôi
bà lão này
tôi không quen bà
bà ít khi nói
bà chỉ nhìn chăm chăm vào trời đất phía trước
qua cái hố rỗng của đầu bà
đôi mắt vô mục lóe cái uất ức của những cái chết thầm lặng
và khuôn mặt vô diện tỏa ánh tử sâu thế giới chưa kịp đặt tên

bà cứ nói với tôi
bằng bài độc thoại vô tự
bà lão này
tôi có quen bà không?
tại sao tôi nghĩ về bà nhiều thế?

bà lão này.
{quá khứ giấu mặt của tôi}
chắc tôi đã gặp bà ở đâu đó
có điều tôi không biết
đâu là đâu
và không nơi nào là bất cứ nơi nào
cả bà và tôi đều đã bị hất ra, tung lên, bay quanh,
chúng tôi không còn biết
mình là ai, đang ở đâu nữa
bà, người đàn bà già nua tôi không quen biết,
cứ đến tìm tôi
trong tiềm thức khi tôi ngủ
trong cái cơ thể tôi thức
sự xuất hiện của bà bắt tôi phải hỏi:
tôi đến từ đâu?
trước khi tôi ngủ lại
mơ thấy mặt bà, tên bà, nhà bà, gia đình bà
và tôi ôm bà
với nụ hôn của mình
từ bên kia vũ trụ
vẫn còn ấm tro than

love and breath

the trees in the garden suck on an engorged January
you utter thoughts, the sauté paper casts waves of music
i spread the sails amidst oceanic arousal
the pelican drops its mouth funnel

the young field feeds a girl's puberty
the mountains doodle-pour snow over the blue sky
the pine scent rolls and tells of love
the water buffalos bring the dike to their dusky soak

the fresh-and-salt tides flicker and stream out nostalgia
the raw grape smashes its body and ferments the amorous shoulders
the earth crabs just lose their exile lot
i am wedged between ancestral commemoration and the New Year

you rise gradually on the skyward double-mount
the ivory sword shakes in the alluvial soil
i rake the earth to receive the seeds
you sow on the field glimmering of a nacreous moon

yêu và thơ

cây trong vườn bú mớm tháng Giêng căng
người nhả ý giấy mềm tung sóng nhạc
em giương buồm giữa đại dương rạo rức
con bồ nông rơi mất cái phễu mồm

cánh đồng non làn dẫy thì con gái
núi dần lân đồ tuyết ngập trời xanh
hương thông ngân, nghêu ngao hát tỏ tình
trâu mấy lượt đưa dê chiều nằm vũng

mùa nước lợ chập chờn tuôn hoài niệm
trái nho tươi ép xác ủ vai nồng
con còng đất vừa mất chỗ lưu vong
em bị kẹp giữa thanh minh, năm mới

người chằm chằm lên núi đôi ngừng mặt
thanh gươm ngà khua ngập đất phù sa
em kéo trục cho đất bằng đón giống
để người gieo ruộng sắp nước trắng ngà

Edeilweiss áo dài

wedding my maiden and nuptial heritages
i cast the snow flowers onto the sky
of my Vietnamese áo dài
meshing the Alps' peak
and the Mekong Delta's floor
planting green bamboos
on the white snowed mountaintops

Valaisan cows and Gò Công water buffalos
rise from the earth,
the banana cheese
has aged well into the scent of rice paddies,
the crisp air of Matterhorn weaves onto the sun rays
of countryside Vietnam –
blending two worlds, joining flesh

let me walk in this dual reality
with one form touching another tang
knowing so well the exquisite fish sauce
learning to love the Swiss fondue

but more than anything, let me dance
between the fence of one vineyard
and the dike of one salt-water river
let me breathe in
the boundless space of the delta
in the enclosed reach of the mountains' walls
let me, oh, let me
waltz the water
that connects the Atlantic and the Pacific
let me taste the earth
that stretches from the East all around
let me heed once more
the sound of childhood
hiding in the rock flakes
lining the roofs of Valais
let me, do let me jive
in the tales of a thousand shepherds
who watch the cows on Swiss shady hills
yet feel the vibes from distant Viet creeks

and let my Edeilweiss áo dài
spread across the towns of dreams
swing along the currents of hope
sweep atop the tummies of joy
and dwell in the heart of centuries' youth

áo dài Hoa Xuyên Tuyết

kết duyên hai nền văn hóa quê em và quê anh
em tung hoa tuyết lên bầu trời
của chiếc áo dài Việt Nam
đan đỉnh núi Aps vời vời
vời thêm đồng bằng Cửu Long trũng phù sa
trồng tre xanh
trên đỉnh núi non trùm tuyết

bò núi Valais và trâu nước Gò Công
trỗi dậy từ lòng đất,
cheese chuối vườn
đã thấm thấu mùi hương của đồng lúa mênh mông,
không gian giòn trong của ngọn Matterhorn quyện hòa vào những sợi nắng ấm
của miền quê Việt Nam –
hai thế giới giao hợp, keo sơn máu thịt

hãy cho em bước đi giữa thực tế song hành
với một thực thể chạm vào một đặc tính ý vị khác
biết tinh tường vị nước mắm thơm lừng
tập tành yêu món cheese nấu fondue

nhưng trên tất cả, hãy cho em tung tăng
giữa hàng rào của một vườn nho
và con kênh của một dòng sông nước mặn
để cho em hít thở
cái vô cùng của đồng bằng bát ngát
giữa vách núi bao bọc thẳng đứng
hãy để cho em
vẫy vùng trong sóng nước
nổi liền Đại Tây Dương và Thái Bình Dương
để cho em ném triền đất
đuối ra từ cội Đông ôm vòng quanh thế giới
cho em được nghe lần nữa
âm điệu tuổi thơ
nấp trong những mảnh ngói đá
trên những nóc nhà Valais
để cho em rộn ràng
với câu chuyện của hàng vạn mục đồng
đang trông cừu trên những ngọn đồi Thụy Sĩ râm mát
chợt nghe âm ba của dòng suối Việt từ xa
và hãy để cho chiếc áo dài Hoa Xuyên Tuyết của em
trải ra trên những thành phố của ước mơ
đong đưa trên triền sóng hy vọng
lướt trên cánh vai an vị
và sống trong trái tim của thanh xuân hàng thế kỷ.

colonization of the Vagina

damn you! the fate of sex slaves
the angst of colonization follows you to the grave

who said colonization ended
when the French pulled out of Vietnam in 1954?
if you Google search today, 2013,
for “the Vietnamese human psychic history”
you will find
the Trường Sơn route
is the closest shortcut
to the Colonized Vagina
the colony of “white slavery”
a mocking euphony

how the heck is it white?
it’s brick-black!
when the cocks of the global sex buyers
push their way in,
tear open the Vagina
with hyper-force,
plough over,
stomp on,
grind up,
the Vagina throws up
the Vagina conks out
the Vagina has cancer
the Vagina’s heartache

the economy of the night
has exhausted its sources in Eastern Europe, in Thailand, in the Philippines,
and in all other “third-world nations”
and here, Vietnam, the new land
of independence, freedom, happiness!
superb freedom,
so-called ‘context,’
that’s why you can freely take a three-year-old girl’s virginity
(just for fun, or to rid yourself of bad luck like that high-rank Party leader)
or simultaneously marry four (or even more) virgin minors
and archly rape scores of high school girls
without losing your post as the school’s principal
colonization from without
colonization from within
the Vagina of Vietnamese women
in the third millennium

is the one place that endures the most injustice, oppression, humiliation
in the entire history of the country combined

the scorching heat of colonization has cast its shadow on the Vagina,
sunk deep into each muscle,
ravaged completely the way home

Thúy Kiều of Nguyễn Du was reincarnated
but today's Thúy Kiều is still floating
rebound in the stew

Ngô Tất Tố leads Chị Dậu
in her escape from the sex-crazed devil,
repelling the carnal greed of mandarins young and old,
yet a century later
Chị Dậu is still running
running 'round the world
her prospects still brick-black

it wasn't till the twenty first century
that young country women go to work in the city to support their folks
in what called 'the modernization of the countryside'
Chị Dậu (and most likely several country maidens before her)
had torn her heart out to leave home-children-husband for the city
for domestic servitude, as lactation maid for the filthy-rich 80-plus old mandarin
who preferred human milk,
the old scum also preferred her engorged bosom that was calling out to her newborn
achingly
Chị Dậu's brick-black doom
regenerated
reincarnated
repeated till today
still brick-black!

American GIs landed on the Vagina
establishing the bare-skin night clubs
developing the economy of the night
the Vagina wedged between guns and grenades

from the two-throng clamp of feudalism and colonialism
to the Party's hammer-and-sickle totalism and modernization's coercion
the colonization of the Vagina
is the fastest way to destroy a people
that brings the greatest shame
in a done deal

under the anvil
and hammer
the Vietnamese Vagina in 2013
crushed up
shattered around
whored all about
even in the poorest countries in the world
the Vietnamese Vagina is also trafficked there
and colonized

the wide-eye girls, five or seven years of age,
having been rescued from the bordello,
have not stopped using Mercurachrome to rub off their skin
day after day
to disinfect
the chrome and the blood were both red
which part of their skin is bleeding, which part is not?

young children barely of school age
were arrested by the Cambodian police in a brothel raid
and sentenced by the Cambodian court for illegal entry
oh, such mockery!
how is it possible that these young'uns found their own way
from a remote countryside of Vietnam,
crossed the border and entered the Cambodian whorehouse?
or was the judge's conscience blinded?

Vietnam had been colonized
by the northern 'neighbor'
by the 'mother country' France
but each time, it was a single country
but today
Vietnam is colonized
by the whole world
and colonizes itself
colonizing the most sensitive place,
most intimate,
most sacred,
the place to receive love
to harmonize yin-yang
to bring forth children
to sustain life
that place today
has become a dead field
the portal of death
the boneyard

having been colonized by the worst of humankind
from all over the places
and every place that Vietnamese women are brought to
sold
enslaved
buried alive dozens of times a day
disappearing, yet no one bothers to look for them

who can tally
the millions of the hymens
pierced in agony

- at a dirt-cheap price
to pay for mother's medicine, father's rice, and siblings' school?
yet in the end, they are still unable to flee from the dead end called "squalor"
- or even without a penny
when the rapist owns hammer, sickle, and the red flag?
and the promises that need not be kept...
and the air-conditioned rooms that are forbidden to speak...

because of the viscous spider web of
penury, past life's colonization, this life's sex slavery
corruption, exploitation, witless policies
the imbalance between the developing countries and their industrial counterparts
the feminization of poverty worldwide since the age of foraging and hunting
and so on and so forth

taking the blows for a bowl of rice
rice confiscated
enduring the sex slavery for a meager salary
salary prostituted
the Country-Vagina
completely colonized
when would this dead peonage
be lifted?

the colonizers can only colonize
with the consent of the colonized

let us expunge colonization
server the worn path of inferior-nation complex
eradicate the bondage of tolerated injustice
stand up and dismantle the master's house
chain up complacency and stagnation

rise up, Vagina!

đô-hộ-âm-đạo

chém cha cái kiếp dân nô
đã đau đô hộ, xuống mồ càng đau

ai bảo chế độ thực dân chấm dứt
khi Pháp rút khỏi Việt Nam 1954?
nếu bạn Google Search, hôm nay, 2013
tìm “lịch sử nhân linh Việt”
bạn sẽ thấy
đường Trường Sơn
là ngõ tắt gần nhất
tới đường âm-đạo-bị-đô-hộ
thuộc địa của chế độ “đô hộ trắng”
tên gọi hết sức nhẹ nhàng: “white slavery”

trắng nổi gì?
nó đen đặc!
khi những con cặc của bọn mua dân toàn cầu
chen nhau lao vào
xé rách âm hộ
hùn hục
cây xới
giày xéo
giẫm nát
âm đạo nôn thốc tháo
âm đạo chết ngất
âm đạo tủa máu
âm đạo ung thư
âm đạo đau lòng

công nghệ mua dân
đã vạc hết nạc ở Đông Âu, ở Thái, ở Phi,
và ở tất tần tật những “đệ tam quốc gia”
và đây, Việt Nam, miền đất mới
độc lập, tự do, hạnh phúc!
tự do khủng,
rất hoàn cảnh,
nên bạn có thể vô tư lấy trinh của một đứa bé lên ba
(để mua vui, hay xã xui như vị Đảng viên cấp cao kia)
có thể cưới bốn (hoặc nhiều hơn) cô vợ còn trinh ở tuổi vị thành niên cùng một lúc
và có thể thân nhiên hiếp dâm hàng loạt nữ sinh trung học
mà vẫn nghênh nghênh giữ chức Hiệu Trưởng
đô hộ từ ngoài
đô hộ từ trong
cái âm đạo của phụ nữ Việt

trong thiên niên kỷ thứ ba
là nơi gánh chịu nhiều oan khiên đàn áp khổ nhục nhất
trong cả lịch sử cộng lại

cái nắng thực dân đỏ dài trên âm đạo
thấm vào từng thớ thịt
đốt rụi đường về

Thúý Kiều của Nguyễn Du được hóa kiếp
nhưng Thúý Kiều ở ngoài đời thì vẫn còn lênh đênh
truyền kiếp lâu xanh

Ngô Tất Tố đưa Chị Dậu
trôn chạy con quỷ râu xanh
chống cự cái tham dâm của quan anh, quan cụ
mà cả một thế kỷ sau
Chị Dậu vẫn còn chạy
chạy đi khắp thế giới
tiền đồ vẫn tối đen

không phải mãi đến thế kỷ 21
mới có gái quê ra tỉnh đi làm nuôi gia đình
người ta gọi “đô thị hóa” nông thôn
Chị Dậu (và có lẽ nhiều cô gái quê trước cả Chị nữa)
đã đứt ruột bỏ quê, bỏ con, bỏ chồng, bỏ nhà lên tỉnh
đi ở, làm vú sữa cho quan cụ 80 thừa tiền, chuộng uống sữa người,
ngại uống sữa bò, sợ nóng
cụ chuộng luôn đôi ngực đang đau nhói của người đàn bà con mọn
xót con thơ
cái tiền đồ tối đen như mực của Chị Dậu
truyền đời
truyền kiếp
truyền lại đến hôm nay
mà vẫn tối đen như mực!

lính Mỹ đổ bộ lên âm đạo
lập những quán trắng da
phát triển ‘nền kinh tế về đêm’
âm đạo chèn giữa súng và đạn

từ trên đe dưới búa của phong kiến và đô hộ
đến dưới búa trên đe của Đảng và áp lực hiện đại hóa
đô hộ âm đạo
đó là cách giết chết một dân tộc nhanh nhất
một cách bị nhục nhất
một cách rớt ráo nhất

trên đe
dưới búa
âm đạo Việt Nam 2013
nát như tương
lưu lạc tứ phương
lầu xanh khắp cõi
ngay cả ở những quốc gia nghèo nhất thế giới
cũng có âm đạo Việt Nam bị đưa đến
và bị đô hộ

những đứa bé gái lên năm, lên bảy
khi được cứu ra khỏi nhà chứa
đã dùng gòn và thuốc đỏ chà nát cơ thể mình
hết ngày này sang ngày khác
để tẩy uế
thuốc đỏ cùng màu với máu
chỗ nào là máu đỏ, chỗ nào không?

những đứa bé chưa kịp tuổi đến trường
bị công an Cambốt bắt giam khi soát nhà chứa
và bị tòa án Cambốt kết án là nhập cư trái phép
ôi, mĩa mai!
chẳng lẽ những đứa trẻ này tự dất mình
từ một miền quê hẻo lánh nào đó ở Việt Nam
để vượt biên giới sang nhà chứa ở Cambốt hay sao?
hay tại ông quan tòa mù mắt và mù lương tâm?

Việt Nam đã từng bị đô hộ
bởi láng giềng phương Bắc
bởi mẫu quốc Phú Lãng Sa
nhưng mỗi lần là một quốc gia
bây giờ
Việt Nam bị đô hộ
bởi cả thế giới
và tự đô hộ mình
đô hộ ở ngay cái nơi tệ nhị nhất,
riêng tư nhất,
cái nơi thiêng liêng nhất
để đón nhận yêu thương
để hòa hợp âm dương
để đưa con vào đời
để duy trì sự sống
nơi ấy bây giờ
đã thành cánh đồng chết
đã thành cửa tử

đã thành bãi tha ma
đã bị đô hộ bởi những hạng người tòi tệ nhất
từ khắp nơi đổ về
và ở khắp nơi mà người phụ nữ Việt bị đưa đến
bị bán
bị nô lệ hóa
bị chôn sống từng ngày mấy chục lượt
bị biến mất mà không có ai đi tìm

ai có thể đếm được
bao nhiêu triệu cái màng trinh
đã bị chọc thủng trong tức tưởi
- với một cái giá rẻ mạt
để trả tiền thuốc cho mẹ, tiền cơm cho cha, tiền học cho em?
mà cuối cùng vẫn không thoát ra được cái ngõ cụt mang tên “bần cùng”

- hay không cả một xu
khi kẻ cường trính có búa liềm và cờ đỏ?
và những hứa hẹn không cần thực hiện...
trong những cái phòng lạnh bị cấm khẩu...
vì cái mạng nhện dày kệch
đói nghèo, tiền kiếp đô hộ, hiện kiếp dâm nô
tham nhũng, bóc lột, những chính sách ngu dốt sai lệch
cái cán cân lệch giữa nước đang (chưa) phát triển và những nước công nghiệp
sự bần cùng hóa nữ giới trên toàn cầu từ thời con người săn bắn và thu nhặt
vân vân và vân vân

cố đâm ăn xôi
xôi bị cúp
cầm bằng làm điểm
điểm không lương
quê-hương-âm-đạo
trần đô hộ
biết đến bao giờ
tỏa được cương?

kẻ đô hộ chỉ có thể đô hộ
khi kẻ bị đô hộ chịu để bị đô hộ

hãy xóa sổ đô hộ
chặt đứt lối mòn của suy nghĩ nhược tiểu
đẹp những kềm hãm của nhịn chịu bất công
đứng lên phá đổ thành trì đô hộ
đưa ù lì trĩ trĩ vào gông

đã đến lúc những âm đạo vùng lên!

the dark space under the bed

they said a criminal would be hiding there at any time
or a boogie man
or a thief – during hard times –
i always fear that space under the bed
dark, unknown, terrible, and spooky
or soaked in water when it rained and the mud floor gave in

the dark space under the bed
dominated the nights of my childhood during postwar squalor
and followed me throughout my life
it took over any dark space
that i can't reach
physical, or mental
the space that is vast or uncertain
the space that is swallowing my grief
the space that cloaks over my mind
the space that has accompanied me through migrations
from the womb and from my country of birth
that is starkly dark

i was fatherless for two decades
i was taking care of myself at four weeks old
i was raised from the ruins of a war
i was told Zen meditation would help
but the dark space in me remains there

the dark space, the dark space
i call your name, and confront you
i pull you out from under the bed and sundry you
i cross you out and send you off
i drop you in the ocean when i go to the beach
i paste you to the kite, fly it high, and cut the string
the dark space, fare thee well, fare thee well
you have done much for me, now go in peace
there is no place for you to come back
be well!

khoảng tôi dưới đất giường

họ nói có tội phạm núp dưới đó bất cứ lúc nào
hoặc ông kẻ
hay kẻ trộm – thời buổi khó khăn –
tôi vẫn sợ cái khoảng trống dưới đất giường
tối, vô định, kinh khiếp, và rợn người
có khi lầy lội khi trời mưa và nền đất chịu thua

khoảng tôi dưới đất giường
ngự trị những đêm của tuổi thơ tôi thời đồn mạt hậu chiến
và theo tôi suốt đời
nó tiềm quyền bất cứ khoảng tôi nào
ngoài tâm với của tôi
thực thể, hay tinh thần
khoảng trống rộng và vô định
khoảng trống nuốt chửng buồn sâu tai ương
khoảng trống trùm lấy trí tôi
khoảng trống đồng hành với tôi trong những lần di dân
từ lòng mẹ và từ lòng quê hương
tối đặc

tôi không cha đến năm hai mươi tuổi
tôi tự lo cho mình lúc mới sanh được bốn tuần
tôi lớn lên từ đổ nát của chiến tranh
tôi nghe nói ngôi thiên sẽ đỡ sợ
nhưng cái khoảng tối vẫn sừng sững trong tôi

khoảng tôi ơi, khoảng tôi ơi
ta gọi tên người, và đổi mặt người
ta lôi người ra từ dưới đất giường và đem người phơi khô
ta gạch bỏ người và gửi người đi
ta ném người vào đại dương khi ta đi biển
ta dán người vào cánh điều, thả điều bay, và cắt đứt dây
khoảng tôi ơi, vĩnh biệt nhé, vĩnh biệt
người đã làm cho ta bao điều, giờ hãy ra đi bình an
không còn chỗ để người trở lại
hãy bảo trọng!

my first April thirtieth

i was just a few months old
swimming in the amniotic fluid
indifferent with all things external
Mẹ's heart was throbbing nonstop
Mẹ's whole body was switching between numbed and limp
Mẹ's chest contracted with her tears plodded down
Mẹ shielded me from the bombs and guns
though unable to buffer
the earth-shaking sky-shattering calamities
that pierced through Mẹ and entered me
so that i had my very first April thirtieth
nuncupative

the South wearied, shocked
people left home in waves
elbowing each other for a spot on the choppers
pushing one another to land their two feet on the rescue ships
their flights sounded like the films
horrors-filled
of a mourning season

i was malnourished
during my last few months in Mẹ's womb
Mẹ's soul scattered, she failed to eat
Ba reported to the new government who put him in the gulags
the whole country was under house arrest
in a borderless jail

rice was dearer than gold,
homes turned police stations
real estates were confiscated,
freedom locked up,
only consternation engulfed everything
Mẹ said they came and pried up the tile floor
and took away everything still good

our home desolate
our Mẹ husbandless
we were robbed of our father
Ba was missing with no return in sight
and that first April thirtieth
was also lost
till twenty years later
when i fished it out of

the family meals
ebbed away on the diasporic waves

wasn't it strange:
that in a faraway land
half way around the world
i received my past life in memories
my loved ones got to
break rice together for the first time

who decided all of this?
which laws?

30-4 đầu tiên

tôi mới ít tháng tuổi
đang bơi trong nước ôi
vô can với động tĩnh bên ngoài
trái tim mẹ cứ liên tục đập mạnh
cả người mẹ hết tê rồi lại nhũn
lòng ngực mẹ co thắt khi nước mắt ì ạch xối
mẹ che bom chấn đạn cho tôi
mà không chấn nổi
những kinh trời động đất
đang xuyên qua mẹ để vào tôi
để tôi vẫn có một 30 tháng Tư đầu tiên
bất thành văn

miền Nam rã rời, kinh ngạc
người ta kéo nhau đi biệt xứ
giành nhau một chỗ đứng trên máy bay trực thăng
xô nhau khoảng đất hai bàn chân trên tàu há mồm
những chuyến đi nghe như truyện phim
kinh dị
của một mùa tang

tôi thiếu dinh dưỡng
cả mấy tháng cuối
mẹ mất hồn, không thiết uống ăn
ba bị bắt đi, sau khi lên trình diện công an
cả nước bị giam lỏng
một cái tù không biên giới

cơm gạo hiếm như vàng,
nhà cửa hóa đồn công an
bất động sản bị tịch thu,
tự do bị cầm tù,
chỉ mỗi nỗi kinh hoàng tràn lan, xối xả
mẹ nói người ta tới cạy lấy gạch bông trên sàn nhà
và vác đi tất cả những gì còn tốt

nhà tôi thành nhà hoang
mẹ tôi lạc chồng
anh chị em tôi lạc cha
ba tôi mất tích vô thời hạn
và cái ngày 30 tháng Tư đầu tiên ấy
cũng thất lạc
cho đến 20 năm sau
tôi mới vớt được nó

giữa những bữa cơm gia đình
xô dạt trên sóng hải ngoại

có lạ không:
ở một nơi xa xôi
cách nửa vòng trái đất
tôi mới được nhận lại phần đời mình trong ký ức
gia đình tôi mới được
đồng mâm lần đầu

ai đã quyết định chuyện này?
luật nào đây?

reversed sub-thoughts

i was pedaling your Great-Grandfather's
diamond-framed bike
carrying you, beloveds, on the path bogged with sub-thoughts
giggling potholes
the winds against us
your four tender hands held onto my waist
the four hands still redolent of breast-milk
the two of you glued to each other
i rose to pedal forth with all my might
the two wheels rolled their eyes at each other
like those foretime days
i rode this very bike
and longed to get home
it was unsuitable for a young lady
to ride a diamond-framed bike
my femininity short
my legs equally short
the diamond-framed bike
on which your Great-Grandfather
came a few times a month
to visit your Grandma, my siblings, and me
to bring fresh fish, vegetables from the garden, rice of the new harvest
when your Grandpa was in the gulag
or escaped by boat
the oil lamp burning out
the empty room fluttered
the northeasterly winds ripped over our heads
wuthering in bouts
the fields of orange marigolds flickered new blooms, tossing scent
Tết!

the winds desiccated
the night heaving
us three soared on, our bodies twisted
i lacked sleep, not fat
qi-less
your cries
were like the calla lilies
long, pure-white opening forth
shooting out in the winds
the winds toned down
i woke up
the autumn night
dropped heavenly pearls

crystal as moon

i scooped each spoon of time
and fed to the nascent sub-thoughts
that were still suckling on
the chopped-up agonies
that were, and will be
the velvety moss wall wailed in its mother tongue
and glittered the summer rains of childhood years
i saw your silhouettes in the raindrops
stagnant on the young'uns' hair
that was donning the tropical rainbow

the four hands danced lithely
inviting the skylarks to waver the bamboo's top
the green hammock swung beyond the eye's reach
the evening fields
lied brimming and paid heed

tiềm thức ngược

mẹ đạp xe đòn gánh
của ông Cố
chở hai con trên đường lầy lội tiềm thức
khúc khích ổ gà
gió ngược
bốn bàn tay mềm ôm lấy eo mẹ
bốn bàn tay còn thơm sữa mẹ
hai anh em dính sát vào nhau
úp mặt vào lưng mẹ
mẹ nhòm người lên lấy sức mà đạp
xe cứ trông tránh một chỗ không đi
hai bánh xe trợn mắt nhìn nhau
như hồi nhỏ
mẹ đạp chiếc xe này
mong đi cho mau tới nhà
con gái mà đi xe đòn gánh
thiếu nữ tính
thừa hụt chân
cái xe đòn gánh
Ông Cố vẫn đạp
tháng mấy lần
xuống thăm Bà Ngoại và năm chị em của mẹ
đem theo cá tươi, rau vườn, gạo mới
lúc Ông Ngoại đi cải tạo
đi vượt biên
hao hút ngọn đèn dầu
leo lét phòng đơn
gió chướng bạt qua đầu
rít lên từng cơn
những cánh đồng hoa vạn thọ chập chờn bung nở, tung hương
Tết!

gió khô khét
đêm hồn hển
ba mẹ con trọ mình lứt tới
mẹ thiếu ngủ, thừa cân
mất sức
tiếng con khóc
như đoá loa kèn
trắng mở muốt dài
bắn ra trong gió
gió dịu đi
mẹ tỉnh giấc
đêm thu

rớt những giọt trời
trong vắt như trăng

mẹ múc từng muỗng thời gian
mớm cho tiem thức sơ sinh
mãi bú mớm
những đòn đau đứt đoạn
đã qua và đang tới
oe oe bức tường rêu mịn
còn long lanh ướt trận mưa hè hoa niên
mẹ thấy bóng các con thấp thoáng trong những giọt nước
đọng lại trên mái tóc trẻ thơ
đang sùng sính cầu vòng nhiệt đới

bốn bàn tay khê khàng nhún nhảy
gọi chiến chiến về lũng liếng ngọn tre
cái võng xanh ngút ngàn tâm mắt
cánh đồng chiều
u ử nằm nghe

seeing Gram

'tis been long seen i last saw my Gram
the soil paths are no longer
the tile-roof houses defeated the water-coconut homes
returning home, i find more strangers than neighbors

the memory pond is de-silted
childhood awaits the falling stars
the Big River carries the high tides
the old water buffalo splashes out hay

the foretime fields are milkening
the sticky rice forgets the scent of its cakes
nostalgia grinds in the air
and sows tomorrow's threshold

i visit yore, i visit Gram
i haven't seen her grave, yet feeling like i've known it
away from home, we love our host country
a new spring nears, we pine our birth home

this Tết, i'll be away again
i would still be estranged visiting your grave
life paused at the news of your passing
my heart lurked 'round the fields
my speech truncated and exerted
Gram is no longer, why shall i come home?

về Ngoại

lâu, chưa về thăm Ngoại
đường bờ con¹ không còn
nhà lá thua nhà ngói²
đầu xóm thừa người quen

ao ký ức lóng phèn³
tuổi thơ chờ sao rụng
sông Cái bùng⁴ nước lớn
con trâu già tạt⁵ rom

ruộng quá khứ trở đồng⁶
nếp quên mùi bánh tét⁷
nỗi nhớ xay lơ lửng
gieo bực thêm tương lai

thăm ngày xưa, thăm Ngoại
mộ chưa viếng, đã quen
xa quê, yêu đất khách
gần xuân, xót quê nhà

Tết này con xa nữa
viếng mộ cũng lạc loài
hụt hẫng tin Bà mất
tim vất vương ngoài đồng
nói năng chừng chật vật
Ngoại không còn, thăm chi...

¹Đường đất nhỏ giữa các thửa ruộng. Tiếng địa phương vùng Bình Phú Đông, miền Tây Nam Bộ.

²Trong áp lực ‘hiện đại hóa,’ người dân trong vùng đã tranh nhau xây nhà ngói và xi măng, không cất nhà lá như bao đời trước, làm mất hẳn nhân diện của một miền quê.

³Ở miền quê của vùng nước lợ Gò Công, tỉnh Tiền Giang, người dân phải dùng hàn the để tẩy phèn trong nước cho sinh hoạt hằng ngày, để tránh tay chân và áo quần bị đóng phèn, bị vàng.

⁴Từ địa phương, thuộc miền Tây Nam nước Việt. Động từ: mang, bê, ẵm. Danh từ: mảnh ruộng gần sông.

⁵Từ địa phương, thuộc miền Tây Nam nước Việt. Động từ: hất chất lỏng đi từ một vật chứa (chẳng hạn như hất chất lỏng ra từ trong một cái thau); hay ghé thăm ai.

⁶Trở đồng là khi lúa ra hoa, cả cánh ruộng rất thơm và đẹp dịu dàng.

⁷Bà Ngoại tôi làm bánh tét rất ngon. Từ nhỏ, tôi đặc biệt mê bánh tét nhưn chuối Bà làm với nếp, dừa, chuối, và dây lát do chính gia đình trồng. Từ khi xa nhà, tôi không được ăn bánh tét chuối do Bà làm nữa.

About the Author

Trangdai Glassey-Trần Nguyễn is the sole scholar having conducted hundreds of oral history interviews and multi-sited research on the Vietnamese diasporas in the U.S., Europe, Australia, and Asia since the 1990s. As the first scholar to conduct extensive fieldwork and oral history projects in Little Saigon, Orange County, California, Trangdai received several awards for her studies, and was the winner for the 2004 CSU-system Student Research Competition, Graduate level, with the entry “Orange County, Yellow History: An Intimate Encounter with Vietnamese American Lives” based on the Vietnamese American Project. A celebrated and syndicated bilingual author, Trangdai has published over 400 creative and critical works in academic journals, anthologies, edited volumes, and the media. An exceptional-ranking Fulbright scholar, she started the very first oral history project on the Vietnamese populations in Sweden in 2004. Trangdai holds an M.A. in History from CSU Fullerton, an M.A. in Anthropology from Stanford University, and is working toward her Ph.D.

Volume 9 (2014)

Journal of Southeast Asian American Education & Advancement

www.JSAAEA.org

A peer-reviewed
scholarly journal
published by the
National Association
for the Education &
Advancement of
Cambodian, Laotian,
and Vietnamese
Americans (NAFEA)

Editor

Dr. Wayne E. Wright
University of Texas at San Antonio

Associate Editors

Dr. Chhany Sak-Humphry
University of Hawaii at Manoa

Dr. Phitsamay Sychitkokhong Uy
University of Massachusetts, Lowell

Book Review Editor

Dr. Vichet Chhuon
University of Minnesota

Creative Works Editor

Bryan Thao Worra
Lao Assistance Center

Special Advisor

Gregory Green
Curator, Echols Collection on Southeast Asia, Cornell University Library

Journal Manager

Yeng Yang
University of Texas at San Antonio

Editorial Assistant

Matthew Kraft
University of Texas at San Antonio

Comments and questions for the editorial staff may be directed to jsaaea@lists.sis.utsa.edu

Editorial Review Board

Dr. Steve Arounsack
California State University, Stanislaus

Dr. Phala Chea
Lowell Public Schools

Dr. Loan Dao
University of Massachusetts, Boston

Dr. Changming Duan
University of Missouri, Kansas City

Dr. Carl L. Bankston III
Tulane University

Dr. George Chigas
University of Massachusetts, Lowell

Dr. Hien Duc Do
San Jose State University

Dr. Sophal Ear
U.S. Naval Postgraduate School

- Dr. Sothy Eng**
Lehigh University
- Dr. Vincent K. Her**
University of Wisconsin, Eau Claire
- Dr. Samlong Inthaly**
Minneapolis Public Schools
- Dr. Ketmani Kouanchao**
Mt. San Jacinto College
- Dr. Ha Lam**
Arizona State University
- Dr. Stacey Lee**
University of Wisconsin, Madison
- Dr. Sue Needham**
California State University, Dominguez Hills
- Dr. Max Niedzwiecki**
Daylight Consulting Group
- Dr. Clara Park**
California State University, Northridge
- Dr. Mark Pfeifer**
SUNY Institute of Technology
- Dr. Loan T. Phan**
University of New Hampshire
- Dr. Karen Quintiliani**
California State University, Long Beach
- Dr. Angela Reyes**
Hunter College, The City University of New York
- Dr. Fay Shin**
California State University, Long Beach
- Dr. Cathy J. Schlund-Vials**
University of Connecticut, Storrs
- Dr. Yer J. Thao**
Portland State University
- Dr. Myluong Tran**
San Diego State University
- Dr. Khatharya Um**
University of California, Berkeley
- Dr. Linda Trinh Vo**
University of California, Irvine
- Dr. Yang Sao Xiong**
University of Wisconsin-Madison
- Dr. Kou Yang**
California State University, Stanislaus
- Dr. Jeremy Hein**
University of Wisconsin, Eau Claire
- Dr. Nancy H. Hornberger**
University of Pennsylvania
- Dr. Peter Nien-Chu Kiang**
University of Massachusetts, Boston
- Dr. Kevin K. Kumashiro**
University of Illinois, Chicago
- Dr. Jonathan H. X. Lee**
San Francisco State University
- Dr. Monirith Ly**
Texas State University-San Marcos
- Dr. Bic Ngo**
University of Minnesota
- Dr. Leakhena Nou**
California State University, Long Beach
- Dr. Isabelle Thuy Pelaud**
San Francisco State University
- Dr. Giang Pham**
University of Massachusetts
- Dr. Bounlieng Phommasouvanh**
Minnesota Department of Education
- Dr. Kalyani Rai**
University of Wisconsin, Milwaukee
- Dr. Soveacha Ros**
Royal University of Phnom Penh
- Dr. Nancy J. Smith-Hefner**
Boston University
- Dr. Christine Su**
Ohio University
- Dr. Loan Tran**
University of California, Riverside
- Dr. Tinou Tran**
Alief Independent School District
- Dr. Silvy Un**
Frost Lake Elementary School
- Dr. Terrence G. Wiley**
Center for Applied Linguistics
- Dr. Zha Blong Xiong**
University of Minnesota

Doctoral Student Editorial Review Board

- Sovicheth Boun**
University of Texas at San Antonio
- Keo Chea-Young**
University of Pennsylvania
- Dung Mao**
University of Minnesota
- Virak Chan**
University of Texas at San Antonio
- Annie BichLoan Duong**
San Joaquin County Office of Education
- Peter Tan Keo**
Columbia University

Ravy Lao

University of California, Santa Barbara

Thien-Huong Ninh

University of Southern California

Malaphone Phommasa

University of California, Santa Barbara

Alisia Tran

University of Minnesota

Anna H. Yang

University of Georgia

Minh Mai

University of Wisconsin-Madison

Hoa Nha Nguyen

Boston College

Vanna Som

Harvard University

Krissyvan Truong

Claremont Graduate University

Lesley Yang

University of Minnesota